

פרק 15 - פעילות פנאי

מקורות

לוחות 1-2, 6-8: מינהל החינוך, התרבות והספורט

לוח 3: המוזיאונים המופיעים בלוח

מוזיאונים: מוסדות ציבוריים המוכרים והמוגדרים כמוזיאונים ע"י חוק המוזיאונים. מוזיאונים המופיעים בפרק זה הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י אגף החינוך התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוח 4: התאחדות ענף הקולנוע בישראל

לוח 5: המוסדות המופיעים בלוח, מינהל החינוך, התרבות והספורט

תיאור והסבר

1. ספריות עירוניות

בת"א-יפו פועלת רשת ענפה של ספריות עירוניות, הפרוסה על-פני כל העיר. מספר הספריות הפעילות אשר עמדו לרשות התושבים בסוף 2007 עמד על 21, ומספר הספרים בהן היה כ-947,000, מספר המוך ביותר מאז תחילת שנות ה-2000 (לוח 15.1). כמו כן, גם מספר הספריות ירד מ-25 ספריות בשנת 2000 ל-21 ספריות בשנת 2007.

בשנת 2007 היו כ-34,500 השאלות ספרים בממוצע לחודש, מספר השאלות קטן במעט מזה שהיה ב-2006 בה היו 35,290 השאלות בממוצע לחודש. צמצום זה מצביע על עצירת מגמת העלייה שנרשמה במספר ההשאלות החודשיות הממוצע בשנים האחרונות, החל בשנת 2004. מספר הקוראים הרשומים לסוף 2007 עמד על כ-35,200 (עלייה של כ-8% לעומת 2006) והם מהווים כ-9% מאוכלוסיית ת"א-יפו. ב-2007 ממוצע מספר הקוראים החודשי בחדרי העיון בספריות עמד על כ-24,281 והוא היה נמוך מזה שב-2006 שעמד על כ-27,600. מספר ההשאלות הממוצע לקורא רשום עמד, בדומה לשנים האחרונות, על כ-1.0 ספרים לחודש (לוח 15.2).

ספריית "שער ציון - בית אריאלה" הינה הגדולה והמרכזית שבין הספריות העירוניות. בשנת 2007 היא העמידה לרשות הקהל 495,500 ספרים להשאלה ולעיון. מספר ההשאלות החודשי הממוצע הוא 9,300, ומספר הקוראים בחדרי העיון עמד על 17,500 בממוצע לחודש. ב"בית אריאלה" נמצאות כמה ספריות מיוחדות הכוללות אוספים חשובים: הספרייה התורנית ע"ש הרמב"ם; ספריית אחד העם ובה הספרייה המשפטית ובה כרכים של חוק ומשפט; הגרפוסק הישראלי המשאיל לקהל הרחב הדפסים מתוך אוסף של למעלה מ-4,000 יצירות הדפס מקוריות של כ-190 אמנים ישראליים; הספרייה למחול; והספרייה למוסיקה ע"ש אליס גיטר.

רשת הספריות העירוניות כוללת גם את הספריות האזוריות והשכונתיות; רובן מספקות שירותי השאלה ועיון, אפשרות שימוש באינטרנט ובלומדות, אפשרות האזנה והדרכות לתלמידים ופעולות תרבות כגון: שעת סיפור ומפגשים עם סופרים. כמו כן, מתקיימות בספריות תערוכות בנושאים שונים.

2. מוזיאונים

בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי - הן בתחום ההיצע והן בתחום הצריכה. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו (ראה/ה הגדרה בסעיף "מקורות" בעמוד הקודם) עמד ב-2007 על למעלה ממילון איש (1,217,634 מבקרים). נתון זה מצביע על עלייה במספר המבקרים ב-2007 במוסדות אלה, בהשוואה לשנת 2006 בה נרשמו כ-1,123,280 מבקרים במוזיאוני העיר (ראה לוח 15.3). יש לציין כי חלק מעלייה זו נובעת מהוספת המבקרים במוזיאון "היכל העצמאות" שבניהול מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, שעד שנת 2007 לא נכללו במניין כלל המבקרים במוזיאוני העיר.

עם המוזיאונים הגדולים של העיר נמנה מוזיאון ארץ ישראל-תל-אביב שנוסד ב-1953. בחלקו הגדול הוא ממוקם ברמת אביב על שטח של 140 דונם. למעשה זהו קומפלקס מוזיאוני המקיף את הביתנים ומרכזי הפעילות הבאים: ביתן הזכוכית, ביתן הקרמיקה, ביתן קדמן למטבעות, ביתן נחושתן (מכרות ומתכות בארצות המקרא), ביתן לאתנוגרפיה ולפולקלור, ביתן תל קסילה, מרכז אדם ועמלו, ביתן הדואר והבולאות, פלנטריום המציג שתי תערוכות אורקוליות, גן נופי ארץ ישראל ואתריה, ככר שעוני השמש, אודיטוריום המציג שתי תוכניות אור-קוליות, ביתן לתערוכות מתחלפות, ספרייה לעיון בנושאי ארץ ישראל וחנות המוזיאון. למוזיאון שלוחות נוספות ברחבי העיר, ביניהן מוזיאון לעתיקות ת"א-יפו, היכל העצמאות ומוזיאון ישראל לתיאטרון. עם זאת, נוכח בעיות תקציביות מוזיאון העתיקות נסגר לאחרונה למבקרים.

מספר הביקורים במוזיאון ובשלוחותיו בשנת 2007 עמד על 281,432. נתון זה כולל את המבקרים ב"היכל העצמאות" (כ-100,000 מבקרים), אשר לפני שנת 2007 לא נכללו בנתוני המבקרים, כך שיש לנקוט משנה זהירות בהשוואה למספר המבקרים שהיו בשנים קודמות. בשנת 2007 נפתחו למעלה מ-20 תערוכות חדשות במגוון תחומים (תערוכות צילום, תערוכת זכוכית, תערוכת כלי נשק, תערוכת אריגה ועוד).

מוזיאון אחר - מוזיאון תל-אביב לאמנות הינו מוקד מרכזי בתחום האמנות הפלסטית בעיר ובארץ. למוזיאון תערוכות קבועות ומשתנות של אמנות ישראלית ובינלאומית, המתקיימות במשכן המוזיאון בשד' שאול המלך וכן בביתן הלנה רובינשטיין ברח' תרס"ט המוקדש לאמנות מודרנית. נוסף על תערוכות הציור והפיסול, מציג המוזיאון גם תערוכות בנושאי אדריכלות, צילום, עיצוב וכן סרטי וידאו. במהלך 2006, הוצגו 26 תערוכות מתחלפות במשכן בשד' שאול המלך ו-4 בביתן הלנה רובינשטיין. בשנת 2007 היו במוזיאון במשכן בשד' שאול המלך 5 תערוכות קבע ושתי תערוכות קבע בביתן הלנה רובינשטיין. מספר המבקרים במוזיאון הגיע בשנת 2007 ל-519,943.

בית התפוצות קנה לעצמו מקום מיוחד לא רק בין מוסדות התרבות של העיר ושל המדינה, אלא גם בעולם היהודי כולו, בתור המוזיאון הראשון לתולדות העם היהודי המוקדש להצגת חיי היהודים ותרומתם ליצירה ולתרבות האנושית למעלה מ-2,000 שנה. המוזיאון מהווה גם מרכז תרבותי רב גווני בתחום התרבות והאמנות היהודית. בשנה החולפת, כמו בשנים קודמות, התקיימו במסגרת המוזיאון סדנאות, סמינרים, ימי עיון והרצאות ופעילויות בחופשת הקיץ - עבור בני נוער, חיילים והקהל הרחב. נערכות גם תערוכות זמניות על קהילות יהודיות שונות בגולה. בבית התפוצות קיים סינמטק בו מקיימים סרטים על נושאים יהודיים. המבקרים יכולים גם לצפות בסרטי וידאו על חיי היהודים בתפוצות - לפי בחירתם. ניתן גם לקבל מידע על אלפי קהילות יהודיות שונות בתפוצות, וכן מידע על שמות משפחה יהודיים, באמצעות מסופי מחשב. המבקרים יכולים להאזין למוסיקה יהודית מתוך מבחר של כ-500 קלטות. בשנת 2007 ביקרו בבית התפוצות, 102,461 איש, מספר גבוה יחסית בהשוואה לשנים האחרונות, דבר המצביע על מגמת עלייה ניכרת בקרב מבקרי המוזיאון; עד שנת 2003 מסי המבקרים היה במגמת צמצום והחל בשנת 2004 שוב החלה מגמת עלייה - ב-2004 היו 67,181 מבקרים, כלומר בארבע השנים האחרונות חלה עלייה שלמעלה מ-50% במספר המבקרים.

נוסף לשלושת המוזיאונים הגדולים: מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות ובית התפוצות, קיימים בעיר מוזיאונים קטנים יותר, אך בעלי ייחוד משלהם. הגלריה האוניברסיטאית לאומנות ע"ש גניה שרייבר באוניברסיטת תל-אביב הוקמה ב-1976. נוסף לתערוכות המתחלפות היא משמשת מעבדת מחקר לתלמידי אמנות ולסטודנטים המתמחים במוזיאולוגיה באוניברסיטה. ב-2007 ביקרו בה כ-30,000 איש, מספר מבקרים גבוה בהשוואה לשנת 2006 בה היו כ-25,000 מבקרים.

המוזיאונים של משרד הביטחון הכוללים את: מוזיאון ההגנה ע"ש אליהו גולומב, מוזיאון האצ"ל, מוזיאון האצ"ל בתש"ח ע"ש עמיחי פאגלין, מוזיאון לח"י ע"ש יאיר שטרן, מוזיאון הפלמ"ח (חדש) ומוזיאון בתי האוסף לתולדות צה"ל. במוזיאונים אלה ביקרו ב-2007 כ-164,000 מבקרים, מהם כ-82,800 ביקרו במוזיאון הפלמ"ח.

במאי 1998, נפתח מוזיאון נחום גוטמן, בבית הסופרים ההיסטורי בשכונת נווה צדק. היצירות לאוסף המוזיאון נתרמו ע"י משפחת גוטמן, ובשנת 2007 ביקרו במוזיאון כ-27,170 איש. המוזיאון מציג כתערוכה מרכזית עבודותיו של גוטמן. ב-2007 התמקד המוזיאון בנושאים הינוכיים-חברתיים עכשוויים ובהקשר זה נפתחה התערוכה "דרום דרום מפלורנטין ליפו". לצד מוזיאון זה פועל בעיר גם מוזיאון "בית ראובן" בו ביקרו כ-26,670 איש. בשנת 2007 התקיימו במוזיאון 2 תערוכות: "צבי לחמן - רישומי משוררים" ו"אני אנטי סגנון"- ציורים של הצייר יחיאל סגל. המוזיאון הוציא לאור גם ספר במהדורה של 1,000 עותקים בשם "לצייר עם ראובן" - ספר פעילות עצמאית לילדים ולהורים במוזיאון.

מוזיאונים נוספים בעיר הם: בית בן גוריון, בית התנ"ך, מוזיאון ז'בוטינסקי ובית הקרן הקיימת. נוסף על כן, העירייה תומכת במספר גלריות ציבוריות לאומנות פלסטית כגון: "בית האומנים", "סדנאות האמנים", "גלריית הקיבוץ", "פריסקופ", "המרכז לאומנות עכשווית" ועוד, שאותם ביקרו כ-45,000 מבקרים בכ-120 תערוכות. העירייה סיפקה כ-70 סדנאות ומרחבים ליצירה (כולל מקלטים) בעבור 37 אומנים ובעבור 6 עמותות. כמו כן, בת"א-יפו קיים הריכוז הגדול בישראל של גלריות פרטיות; בעיר פועלות למעלה מ-40 גלריות פרטיות ובהן תערוכות ואוספים לציבור הרחב.

3. אומנויות הבמה

ת"א-יפו משמשת מרכז מטרופוליני וארצי גם בתחומים של מופעי במה לסוגיהם.

3.1 מוסיקה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והוותיקה בישראל, נוסדה בשנת 1936 ע"י ברוניסלב הוברמן. התזמורת מופיעה דרך קבע בהיכל התרבות בתל-אביב. בשנת 2007 ערכה התזמורת 117 קונצרטים בעיר (לוח 15.5), ומספר המבקרים בהם עמד על 318,130. 43 קונצרטים נוספים נערכו ברחבי הארץ בהם ביקרו 60,554 איש. בשנת 2007 נרשמה עלייה משמעותית במס' המבקרים בהשוואה לשנים הקודמות - החל בשנת 2000 מדובר בעלייה של 23%.

בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2007 עמד על 68, מספר נמוך יותר בהשוואה לשנת 2006 בה נערכו 79 קונצרטים. מספר המבקרים בקונצרטים הללו עמד ב-2007 על 39,036 מבקרים, וזאת בהשוואה ל-44,004 מבקרים שהיו בשנת 2006. מחוץ לעיר תל-אביב-יפו פעילות התזמורת הקאמרית הסתכמה בכ-33,500 מבקרים בכ-50 קונצרטים.

בשנת 1985 הוקמה האופרה הישראלית החדשה, לאחר סגירתה של האופרה הישראלית (הישנה) ב-1982. לאחר תקופת נדודים, האופרה החלה להופיע באולם "נוגה" המחודש ביפו, שהותאם במיוחד להפקות אופראיות. באוקטובר 1994 חנכה האופרה הישראלית את ביתה החדש במשכן לאומניות הבמה במרכז גולדה, ליד מוזיאון תל-אביב וספריית שער ציון ("בית אריאלה"). בשנת 2007 הועלו 273 מופעים באופרה הישראלית ומספר הצופים הגיע לכ-190,500 איש. זו השנה השנייה שבה חל צמצום מסוים במספר המבקרים (בשנת 2005 היו 268,250 מבקרים; בשנת 2006 היו 260,390 מבקרים), וזאת למרות שמספר המופעים גדל בהשוואה לשנת 2006 מ-256 מופעים ל-273 מופעים ב-2007.

3.2 תיאטרון

בת"א-יפו מרוכזים תיאטרונים ואולמות תיאטרון רבים. הוותיק שביניהם הוא "הבימה", שנוסד במוסקבה ב-1918, ועבר לתל-אביב ב-1931. במהלך שנת 2007 החלה סידרה של שיפוצים של בניין התיאטרון, כך שההצגות של התיאטרון התארחו באולמות אחרים בעיר. השיפוץ השפיע גם על

מספר ההצגות המועלות ועל מס' המבקרים. בשנת 2007 הועלו 751 הצגות בהן היו 367,800 מבקרים, בהשוואה ל-1,065 הצגות וכ-476,800 מבקרים בשנת 2006 (לוח 15.5).

גם תיאטרון "הקאמרי" הוא בין התיאטרונים הוותיקים בעיר, התיאטרון נוסד בתל-אביב בשנת 1944. בשנים 2005-2006 נערכו בתיאטרון מספר שיא של הצגות ומספר ביקורי שיא של קהל. בשנת 2007 נרשמה ירידה הן במס' ההצגות - 979 הצגות, והן במספר הצופים כ-448,580, בהשוואה לשנתיים האחרונות. התיאטרון פועל גם בזירה החוץ עירונית והוא העלה ב-2007 כ-410 הצגות, בהן צפו כ-268,000 אנשים מכל רחבי הארץ.

בין האכסניות הנוספות לפעילות תיאטרונית ותרבותית, תופס מקום חשוב תיאטרון בית לסין, שערך בשנת 2007 741 מופעים באולמות בית לסין ובאולמות אחרים בעיר. סך כל המבקרים בתיאטרון זה הגיע לכ-400,000 איש. הנתונים מראים כי בשנת 2007 חלה עלייה במס' המבקרים בהשוואה לשנים קודמות, וכי קיימת מגמת עלייה מתמדת, כך שבהשוואה לשנת 2000 חלה עלייה שלמעלה מ-60% במספר המבקרים. מחוץ לעיר העלה התיאטרון כ-1,560 הצגות לקהל שמנה כמיליון איש.

בשנת 1991 נוסד בתל-אביב-יפו תיאטרון "גשר" ע"י עולים מבריה"מ לשעבר. התיאטרון מציג בעברית, וכבר רכש מקום של כבוד בעולם התיאטרון בארץ. בשנת 2007 הוא ערך 151 מופעים בתל-אביב-יפו, בהם ביקרו 75,037 איש, ועוד 123 הצגות עם קרוב ל-77,000 צופים ביישובים אחרים. פעילות התיאטרון בשנה זו התגברה במעט בהשוואה לשנת 2006 הן במספר ההצגות המועלות והן במס' המבקרים.

מרכז נוסף לאומנויות הבמה הוא מרכז סוזן דלל למחול ותיאטרון בונה צדק, שנפתח בסוף 1989. בשנת 2007, נערכו במרכז 370 מופעים, ומספר המבקרים בכל המופעים הגיע לכ-51,590. בהשוואה לשנים הקודמות, נרשמה ירידה הן במספר המופעים והן במספר המבקרים, ובמיוחד בהשוואה לשנת 2004 בה נרשם שיא מופעים (616) ושיא מבקרים כ-133,000.

בתל-אביב-יפו פועלים גם תיאטרונים הפונים לאוכלוסיות ייחודיות כגון תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער שב-2007 תחת קורתו הועלו כ-210 הצגות ובהן צפו כ-62,500 בני נוער וילדים. כמו כן, תיאטרון היידישפיל לדוברי שפת האידיש, הוא תיאטרון ייחודי שהעלה בשנת 2007 80 הצגות בהן צפו כ-23,290 איש (גם תיאטרון זה עורך הצגות מחוץ לעיר - כ-180 מופעים בהם היו כ-48,000 צופים).

ביפו פועל תיאטרון "הסימטה" בו הועלו ב-2007 155 הצגות פרינג' שבהן צפו כ-6,210 איש. במסגרת תיאטרון פרינג' פועלים בעיר שני מרכזים. הנתונים לשנת 2007 הם: בתיאטרון "תמונע" הועלו 319 מופעים עם כ-18,620 צופים, בתיאטרון "צוותא" - כ-180 מופעים עם כ-8,420 צופים.

3.3 מחול

בעיר פועלות מספר להקות וביניהן: להקת הבלט הישראלי, להקת בת-שבע, אנסמבל בת-שבע, להקת ענבל פינטו, להקת הפלמנקו הישראלית ועמותת הכוריאוגרפים. חלק גדול מהפעילות של הלהקות מתבצעת מחוץ לעיר. שתי הלהקות הגדולות הן הבלט הישראלי ובת-שבע. הבלט הישראלי הציג בעיר 30 מופעים (מתוך 77 בסה"כ) ולהקת בת שבע הציגה בעיר 41 מופעים (מתוך 113 בסה"כ). מוסד חשוב למחול מופעל על-ידי העירייה והוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים", בו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר (פירוט בסעיף 5 להלן).

4. קולנוע

ת"א-יפו היא מוקד מטרופוליני בתחום הקולנוע: מכלל 9,142,474 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2007 1,151,615 (12.6%) נערכו בבתי קולנוע בת"א-יפו. בת"א-יפו 31 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 6,019 מושבים המהווים 13.3% מכלל המושבים בישראל. בשנים האחרונות (החל בסוף שנות ה-90) מספר אולמות הממוצע בעיר היה יציב ועמד כ-48 אולמות, כך שנתוני 2007 מצביעים על ירידה גדולה במספר האולמות בעיר (ירידה של כ-35%). לאורך השנים, מספר המבקרים בבתי הקולנוע בעיר נמצא בירידה מתמדת - לפני שני עשורים, בשנת

1988, מספר המבקרים עמד על כ-5 מיליון, כלומר משנת 1988 ועד שנת 2007 חלה ירידה של כ-76% במספר מבקרי הקולנוע בעיר. מגמה זו קיימת גם בישראל אומנם היא מתונה יותר - משנת 1988 עד שנת 2007 חלה ירידה של כ-23% במספר המבקרים בבתי הקולנוע בישראל.

אחד המפעלים התרבותיים המיוחדים והמעניינים בעיר הוא הסינמטק הישראלי. תפקידו לסייע בהעמקת התודעה האומנותית של ענף הקולנוע ולחנך קהל מכל הגילים לאהוב ולהבין תחום זה. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת סרטי איכות; קורסים שונים ביניהם סדנאות לאנימציה; ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים וכן מתן שירותי ספרייה. בשנת 2007 הוקרנו בסינמטק כ-1,600 סרטים ומספר הצופים עמד על כ-380,000; מספר המנויים בשנת 2007 עמד על כ-3,500. הספרייה שירתה בשנת 2007 כ-18,000 איש. בסינמטק התקיימו בשנת 2007 שש סדרות מיוחדות בשיתוף עם גופים חיצוניים כגון: האוניברסיטה הפתוחה, "קתדרה" ועוד. רוב הסדרות הנ"ל מהוות גם השתלמויות לצורך קבלת גמול. הסינמטק קיים מספר רטרוספקטיבות ליוצרים מן העולם והקרנות סרטים של מדינות שונות (אנגליה, צרפת, אירלנד ועוד). הסינמטק מפיץ ומוציא לאור את כתב העת "סינמטק", היחיד בארץ לענייני קולנוע בתפוצה של 5,000 עותקים. בשנת 2007 התקיימו בסינמטק, בשיתוף עם עיריית ת"א-יפו, 6 פסטיבלים שונים שזכו להצלחה רבה. ביניהם: ג'אז בלוז וידאוטייפ, פסטיבל אנימציה, הפסטיבל הבינלאומי השלישי לסרטי ילדים, דוקאביב, "איקון", פסטיבל מדע בדיוני ופסטיבל וידאו דאנס.

5. חינוך משלים ופעולות תרבות עירוניות

עיריית תל-אביב-יפו מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה (לוחות 15.6, 15.7). בשנת 2007, פעלו במסגרת זאת 19 מרכזים קהילתיים. מספר המשתתפים בחוגים במוסדות אלה עמד בשנה זו על כ-26,800. בשנים האחרונות מספר המשתתפים הוא במגמת עלייה. לצורך השוואה, בשנת 2006 השתתפו בפעילויות במרכזים הקהילתיים 26,631 תושבים, בשנת 2005 היו כ-25,600 משתתפים ובשנת 2004 היו כ-24,500 משתתפים.

מבין המשתתפים בחוגים במוסדות אלה ב-2007, 46% עסקו בספורט, 16% בתחום הלימודי (מחשב ושפות), 12% בפעילות חברתית, 10% במחול, 8% במוסיקה, 5% ביצירה, ולבסוף 3% בדרמה.

32% מכלל המשתתפים ב-2007 ביקרו במרכזים קהילתיים בעבר הירקון (רבעים 1,2), 28% מהמשתתפים ביקרו במוסדות בדרום מזרח העיר (רובע 9), 30% ביפו, נה שאנן וסביבת התחנה (רבעים 7 ו-8) ועוד 10% בצפון העיר (רובע 4).

חלק נכבד מהפעילות בחינוך העירוני המשלים, מכוון להענקת חינוך למבוגרים (לוח 15.8) פעילות המתרחשת במרכזים הקהילתיים, באולפנים ומוסדות עירוניים נוספים ברחבי העיר. המסגרות העיקריות שהופעלו בתחום זה בתשס"ח (2007/8) הן: מרכזי תהילה (תוכנית השכלה ייחודית למבוגרים) - כ-530 משתתפים ב-6 מוסדות; הנחלת הלשון באולפנים לעברית - ב-3 מוסדות כ-4,400 לומדים; תיכון ערב והכנה לבגרות - 1,270 תלמידים; 4 קמפוסים ללימודים רב תחומיים בהם לומדים כ-810 איש; תרבות תורנית ושיעורי יהדות לכ-570 משתתפים ב-21 מוסדות.

כחלק מהפעילות של החינוך העירוני המשלים לילדים, הנוער והקהילה, תנועת הנוער של הצופים הפעילה בתשס"ז 19 שבטים, מהם 3 דתיים ו-2 צופיים. מספר החניכים בשבטים הללו עמד על כ-8,440. למעלה מ-80% מהחניכים משתייכים לשבטים מצפון העיר ועבר הירקון.

חילופי משלחות בינלאומיות מהוות חלק מהחינוך העירוני המשלים. בתשס"ח יצאו לחו"ל 17 משלחות בהן השתתפו 300 איש, ונתקבלו מחו"ל 9 משלחות בהן 117 משתתפים. המשלחות מתמקדות בארבעה סוגי פעילות: 1. המשלחות העירוניות לפולין; 2. חילופי משלחות עם ערים תאומות; 3. תוכניות בחסות האיחוד האירופי - היורומד; 4. קבוצות ייצוג בתחומי האומנות והספורט.

מינהל החינוך, התרבות והספורט בעיריית ת"א-יפו הפעיל במסגרת החינוך המשלים לילדים בתשס"ח 21 מקהלות וחבורות זמר עם 534 משתתפים, 14 תזמורות עם 637 נגנים, 63 להקות מחול עם 3,109 רקדנים ו-19 קבוצות תיאטרון למבוגרים עם 245 משתתפים. מוסד המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים" שבו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר. מרכז למחול "ביכורי העתים" הינו מוסד תרבות בעל מוניטין רב, במיוחד בתחום המחול ובו בית ספר למחול מן הגדולים, שבו מוכשרים רקדנים ללהקת "מוזע" - להקת מחול מקצועית וכן, להקת נוער לריקוד מודרני. במרכז משתמשים בממוצע ביום כ-700 אנשים במגוון פעילויות וביניהן: מחול ילדים ונוער - 264 ילדים, מחול בוגרים - 133 איש, תיאטרון נוער - 100 ילדים, תיאטרון בוגרים - 39 איש, פיתוח קול - 47 משתתפים, המסלול להכשרת רקדנים - 14, השתלמויות מורים (שנתיות וקצרות) - 126.

בעירייה קיימת מינהלת סל תרבות הפועלת לעידוד הצריכה התרבותית בקרב התלמידים על-ידי מכירת כרטיסי הנחה להצגות בתיאטרונים הרפרטואריים, למופעי התרבות בעיר, למוזיאונים ולקולנוע. במהלך שנת 2007 כ-59,000 תלמידים בגני ילדים ובבתי הספר בעיר (ממלכתיים עבריים, ממלכתיים דתיים, חינוך מיוחד וערבי) קיבלו את סל התרבות המוצע ע"י מינהלת סלי התרבות בעירייה: כ-12,000 ילדים מגני הילדים הרגילים והמיוחדים ועוד כ-47,000 ילדים מהחינוך היסודי הרגיל והמיוחד. כ-50% מכלל הפעילויות התרבותיות לילדים ובני הנוער היו בתחום התיאטרון הרפרטוארי.

המחלקה למופעים של העירייה עוסקת בארגון אירועים במגוון רחב של נושאים, במיוחד בחגים ובתקופת הקיץ. מבין המופעים המרכזיים בשנת 2007: פסטיבל "טעם העיר" (כ-400,000 מבקרים), שבוע הספר העברי - גני יהושע (70,000 מבקרים), מרוסיה באהבה - גני יהושע (150,000 צופים), יפו מסביב לשעון בגן הפסגה ובכיכר קדומים (כ-60,000 משתתפים), שיר ישראלי עם הפילהרמונית בפארק (50,000 משתתפים), חגיגות יום העצמאות - כיכר רבין (כ-42,000 משתתפים), ועוד רבים אחרים. בסך הכל העירייה קיימה כ-50 אירועים ומופעים בהם היו קרוב ל-1.3 מיליון משתתפים מהעיר, מכל הארץ ומחול.

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ע"ש אריסון תפקיד כפול: מתן חינוך מוסיקלי לילדים ובני נוער מגיל 4 עד 18, ופעילות מוסיקלית המכוונת לכלל התלמידים והתושבים בעיר. מספר התלמידים בקונסרבטוריון עמד על כ-700 בתשס"ז. מתוכם שליש למד את הנגינה בפסנתר (כ-28%), כמו כן בלטה קבוצת השרים במקהלות (כ-15%) וכן קבוצת המנגנים בכינור (כ-10%). כ-60% מהתלמידים בקונסרבטוריון הם בגילאי הגן וביה"ס היסודי.

בתחילת 1998 פתח את שערו בית השחמט ע"ש סול וסיסי מרק במשכנו ברמת אביב. מרכז השחמט משמש כמועדון חברתי ומאפשר פעילות חופשית לנוער, מבוגרים וגימלאים. המרכז מהווה גם אכסנייה לאקדמיה לשחמט ע"ש קספרוב וכן לאיגוד השחמט הישראלי. במוסד זה משחקים שחמט ילדים ומבוגרים בחוגים השונים. בית השחמט פועל גם במוסדות חינוך בעיר בהם מארגן קבוצות לימוד ונבחרות שחמט. נוסף על כך, במרכז השחמט מתנהלת פעילות תרבותית ענפה: תערוכות ציורים של ילדים, חוגים ספרותיים, ערבי מוסיקה וקונצרטים וכיו"ב.

6. ספורט ונופש פעיל

בת"א-יפו היו בשנת 2007 למעלה מ-7,000 ספורטאים ב-455 קבוצות ספורט ייצוגיות המאוגדות ב-54 אגודות ספורט (מהם 27 קבוצות ספורט נכים) ברמות לאומית, ארצית, ליגה א', ב', ג', נוער ונערים. הקבוצות פועלות ב-36 ענפים כאשר הענפים הפופולריים בעיר הם: כדורגל, כדורסל, כדור-יד, ג'ודו, אומנויות לחימה, אתלטיקה קלה, טניס ושייט.

נכון ליולי 2008 מצויים בעיר כ-780 מתקני ספורט הכוללים היכלי ספורט ואיצטדיונים, אולמות ספורט, מגרשים, בריכות שחיה, חדרי כושר ומסלולי כושר. בעיר ישנם בסך הכל 230 אתרים בהם מתבצעת פעילות ספורטיבית מגוונת.

בת"א-יפו מתקיימות פעילויות ספורט ונופש פעיל במרכזי הספורט (ספורטק צפון, ספורטק דרום, מרכז ארנון, ועמיאל-רמב"ם) בענפים הבאים: כדורסל, קט-רגל, כדורעף, הרקדות, גלגליות והתעמלות לסוגיה. בספורטק צפון וספורטק דרום אומדן הביקורים בשנה עומד על כ-500,000 ליד

המרכזים הקהילתיים (ראה/י סעיף 5 לעיל) מתקיימות פעילויות ספורטיביות גם במרכזים נוספים כגון: קאנטרי קלאבים ומרכזי ספורט בשכונות העיר. סה"כ הפעילות הספורטיבית בעיר במהלך שבוע בממוצע מקיפה למעלה מ-21,000 חברים ועוד כ-4,400 משתתפים מזדמנים נוספים, כלומר כ-25,400 מתושבי העיר (כ-7% מכלל התושבים ב-2007) מעורבים בפעילות ספורטיבית במהלך שבוע ממוצע.

בקורסים ללימוד שחייה השתתפו כ-4,500 שוחים בכ-9 בריכות עירוניות ברמת מתחילים, בינוניים ומתקדמים לילדים מגיל 5 עד לבוגרים בגיל 60 משני המינים.

ב-10 בתי-ספר קיימים מועדוני ספורט בית-ספריים בהם השתתפו בשנת 2007 כ-1,400 תלמידים. ב-40 בתי ספר נוספים מתקיימת פעילות העשרה ספורטיבית ובה משתתפים כ-4,120 תלמידים. ב-5 בתי ספר ישנן 15 כתות ספורט. בין בתי הספר בעיר מתקיימות מדי שנה אליפויות ספורט עירוניות, בהן משתתפות כ-20,000 תלמידים ותלמידות.

מרתון ת"א בוטל ב-2004 לאור המצב הבטחוני וחודש רק בשנת 2007. במרוץ השתתפו כ-10,000 איש ועוד כ-5,000 איש הגיעו ליריד שהתקיים במקום, חלקם המלווים של הרצים.

בשנת הפעילות 2007 התקיימו ברחבי העיר 41 אירועי ספורט, ביניהם אירועים לאומיים ובינלאומיים, כגון: אליפות אירופה באתלטיקה; משחקי אס"א בין-לאומיים; טורניר השלום בכדורסל לסטודנטים (בהשתתפות 16 מדינות); הפיינל פור הישראלי; אליפויות ישראל בענפי ספורט שונים; צעדת ת"א למען ילדים החולים בסכרת נעורים; "בוקר חוף"/"פילטיס חוף"; הדרכת כושר בחוף גורדון מדי יום, בבוקר ובערב במהלך חודש יולי. בפעילויות אלה השתתפו למעלה מ-170,000 משתתפים. חופי העיר אף הם מרחבים בהם מתקיימת פעילות ספורט מגוונת: ב-9 חופים השתתפו באירועי ספורט במהלך העונה כ-350,000 איש.

7. קרן יהושע רבינוביץ לאמנויות - תל-אביב

הקרן נוסדה בשנת 1970 במטרה לתרום להעשרת חיי התרבות והאמנות בעיר תל-אביב-יפו. הקרן שותפה למכון למחזאות ישראלית, תומכת בפרס תיאטרון הפרינג' ומקיימת שותפות עם תיאטרון בית לסין במפעל לעידוד המחזה הישראלי המקורי. כמו כן, מחלקת הקרן שורה של פרסים: פרס ע"ש שוש אביגל במסגרת בית הספר למשחק יורם לוינשטיין בשכונת התקווה תל אביב, פרס ע"ש ניסים עזיקרי במסגרת התיאטרונטו, פרס השחקן המצטיין ע"ש שמוליק סגל בתיאטרון הבימה, פרס תרגום ע"ש עדה בן נחום בתיאטרון בית לסין בתל-אביב-יפו, פרס הבמאי ע"ש יוסף מילוא בתיאטרון הקאמרי של תל-אביב-יפו. הקרן שותפה לארגון ערבי תרבות בסינמטק תל אביב יחד עם פורום היוצרים הדוקומנטריים.

לקרן מפעל משותף לפרוייקטים באמנויות בשיתוף עם המחלקה לאמנויות בעיריית תל-אביב-יפו. במסגרת מפעל זה ניתנו כ-44 מענקי תמיכה לאמנים בתחומי האמנויות השונים.

להלן תחומי הפעילות העיקריים של הקרן:

בתחום הספרות והשירה: בשנת 2007 נתנה הקרן כ-36 מענקי תמיכה בתחום הספרות והשירה. הקרן מקיימת, בשותפות עם הוצאת הספרים הקיבוץ המאוחד, מפעל להוצאה לאור של ספרי שירה בשם "ריתמוס" ומפעל להוצאה לאור ומפעל להוצאה לאור של ספרים בתחום המחקר הספרותי בשם "מושג". כמו כן, לקרן מפעל משותף לתרגום ספרי מופת וכן מפעל להוצאה לאור של מחזותיו של נסים אלוני עם הוצאת "ידיעות אחרונות - משכל" ומפעל לעידוד ספרות ישראלית מקורית עם הוצאת "כתר". הקרן סייעה בהוצאה לאור של האנציקלופדיה "זמן יהודי חדש" וכן סייעה לקיום מגזין חי לספרות - פותחים ספרים - לערבי ספרות ושירה בתיאטרון צוותא בתל-אביב-יפו, ולערבי ספרות בבית ציוני אמריקה ובתיאטרון הקאמרי של תל-אביב-יפו.

בתחום המחול והמוסיקה: ניתנו הקצבות ומענקים ל-21 הפקות של להקות מחול וכוריאוגרפים.

בתחום המוסיקה: ניתנו הקצבות הן כמענקים למלחינים בודדים והן כהשתתפות בהפקות ובאירועים מוסיקליים שונים. בתחום זה סייעה הקרן להפקת כ-40 יצירות מקוריות ישראליות.

בתחום האומנות הפלסטית: הקרן מסייעת בפרוייקטים רבים בתחום האומנות הפלסטית וכן תמכה בהפקת 25 קטלוגים לתערוכות של יוצרים.

בתחום התיאטרון הניסויי (פרינג'): בתחום התיאטרון הניסויי (הפרינג'), במסגרת מת"ן (מרכז תיאטרון ניסויי), תמכה הקרן בהפקת למעלה מ-30 הפקות תיאטרון פרינג'.

פרוייקט קולנוע: פרוייקט הקולנוע של הקרן הוא היום קרן הקולנוע השנייה בגודלה במדינה והוא תומך בהפקת סרטים עלילתיים באורך מלא, דרמות לטלוויזיה, סרטי תעודה, סרטי גמר של סטודנטים וסרטים ניסיוניים. הקרן תומכת בכ-60 סרטים בתחומים השונים מדי שנה. סרטיה זוכים להצלחה ניכרת בפסטיבלים בארץ ובחו"ל ואיכותם מקבלת הערכה נאותה ע"י מבקרי הקולנוע.

קרן סיוע לאמנים במצוקה: במסגרת הקרן ובניהולה פועלת קרן לסיוע לאמנים במצוקה בשיתוף מינהל התרבות ומפעל הפיס. בשנת 2007 זכו לתמיכה במסגרת זו כ-140 יוצרים בתחומי האמנויות השונים.